

Увод

Ако је веровати анкетама, бирачко тело Србије ће на изборима 2012. године бити подељено отприлике овако: 30% гласова ДС-у, и директним сателитима, 30% СНС-у, а све остале странке (туце, или колико већ њих?) добиће 40% гласова бирача изашлих на изборе. Што одзив бирача буде мањи, све извеснији ће бити коначни виши резултат ДС у заједници са ситним странкама које ће јој прићи, јер ће се тешко СНС-у, у први мах, придружити још која странка са “миразом” у виду значајнијог броја гласова . Набрајање је излишно (сада), јер ће се произвољно груписање мањих странака (око ДС-а) после избора одигравати сходно њиховом броју освојених посланичких места и сразмери њихових апетита и предности у власти које им ДС обећа. Тако ће бити – без обзира на њихову политичку “боју”, њихове принципе и програме, њихова предизборна обећања бирачима и остале (фолклорне) параферналије са све жирафама и бетовенима. Коначни резултат ће ићи директно против идеје и жеља традиционалне Србије – јер само постојање и опстанак јаког СНС-а, новог играча на овим изборима, обезбеђује да се у корену сасецају шансе за утицај те, традиционалне Србије, у власти и државној политици земље. Феномен очекиваног успеха СНС-а и парадоксално освајање високог места у предизборним анкетама, уз практично одсуство било какве новости у њиховој “политичкој понуди”, може се делимично тумачити незадовољством грађана досадашњом политиком владајуће коалиције, али то ипак није довољно. За веровање да у празној СНС реторици има садржаја, као и да у њиховом мађионичарском цилиндру заиста чучи неки зека (или голуб у њиховој марамици) потребно је, уз поменуто незадовољство досадашњом владом, имати велику дозу необавештености и наивности – а о томе мало касније. Када би у Србији постојала довољно снажна и утемељена грађанска класа, која служи као резервоар за развој националне елите из које би се регрутовали политичари, верујем да би ствари на политичкој сцени у Србији стојале знатно другачије, али нажалост тога (још увек) нема.

Српска грађанска класа и “грађанско друштво“

Историјски гледано, за стварање грађанског друштва (а грађанска класа је његова основа и извор националне елите) потребно је имати (дуго)трајну стабилност, еволутивни развој и духовни континуитет.

Сви знају да се тим појмовима данас врло радо и најупадљивије ките кругови око “невладиних” организација, ДС-а и ЛДП-а – који за то заиста имају најмање реалних основа. Историјски гледано, за стварање грађанског друштва (а грађанска класа је његова основа и извор националне елите) потребно је имати (дуго)трајну стабилност, еволутивни развој и духовни континуитет. У својој новијој историји – од 1804-е преко 1830-е, па 1878-е, 1903, 1908-е, 1912-1913, 1914-1918, 1941-1944-е, 1944/45, 1948-их, 1950-их, па 1990-их година, Србија је преживљавала такве драматичне и трагичне историјске, друштвене, па и биолошке катастрофе (губитак трећине одраслог мушког становништва током I светског рата!), да није било ни времена ни услова за стабилно формирање традиционалне грађанске класе и елите. Сваки њихов зачетак – од најранијих година надаље је, после (у најбољем случају) деценије-две, бивао (неретко и буквално) сасецан у корену. Довољно је само се подсетити вишекратних династичких обрачуна (обреновићевци-крађорђевићевци) у XIX/почетку XX века, закључно са мајским превратом 1903-е, са последичним гурањем у позадину обреновићеваца (каквог-таквог зачетка грађанске класе), грађанског рата 1941-1944-е и допунског комунистичког масакра 1944/45-е (условно: карађорђевићевске) грађанске класе и елите, затим – међукомунистичког немилосрдног обрачуна 1948-1950-тих година (елиминација једног дела клице титовске “елите” – ма како перверзна она била), па онда постаје јасно зашто се у Србији тешко може говорити о грађанском друштву у традиционалном смислу. Томе треба додати и спољнополитичко-географски аспект: Балкан, и место Србије на њему у историјском, беспштедном сукобу: Запад-Русија, још од “Источног питања”, који још увек и те како траје, и у коме је Србија не тако ретко била – а плашити се, и биће “коллатерална штета/корист” (зависно од тачке гледишта, и како за кога). У њему је Запад стално страна-агресор против Русије, и у томе се званична Србија, колебајући се током XIX-XX века приклањала час Западу (као сада), час Русији – и онда слика постаје још комплекснија. То је имало и те како великог утицаја и на формирање српске грађанске класе (која још увек никако да се оформи).

Та некадашња деца из четрдесетих-педесетих година XX века су очеви и мајке садашње пост-титовске анационалне грађанске класе, перјаница и крема “невладиних” организација, као и руководстава практично свих политичких странака.

Ја нисам ни професионални социолог, ни професионални историчар – али, “неоптерећен” професионалним знањима, усуђујем се да кажем да сматрам да је неопходно, ако се о традиционалној грађанској класи као резервоару за настанак националне елите говори, да зачетник/ца породице, члана те класе, буде у просеку бар један/једна од прадеда/прабаба – тј. први предак породице која тој класи од оног тренутка припада. Преведено на календар то би значило да – ако садашњи члан грађанске класе Србије има нпр. 40 година онда би требало да та породица има

грађанску традицију која почиње од 90-их година XIX века. Колико њих је преживело историјска и друштвена искушења од почетка XX века до II светског рата? Колико је тих породица без тешких психолошких и моралних траума преживело тај – за Србију немилосрдни, и у суштини грађански рат, као и комунистичке покоље и све друштвене чистке и друштвено-економске деградације после њих? Преживелим члановима грађанске класе, који се нису желели одрећи моралних и друштвених принципа на којима су васпитавани, у тим годинама није преостајало ништа друго сем буквалне емиграције – било путем високо рискантних бегстава преко затворених граница од 1945. до 1960, било помоћу каснијих легалних одлазака “на привремени рад у иностранство” (какав леп еуфемизам!) који се претварао у исељеништво. Већини њих алтернатива (запазите – чак и тада је било неке алтернативе, а не као данас када се пропагира безалтернативност) била је останак у земљи, уз почетно инстинктивно одбијање да прихвате силом наметнуте друштвене промене, и – опет емиграција, али тзв. “унутрашња емиграција” са друштвеном мимикријом. Може се рећи да је већина таквих породица већ у следећој генерацији невољно “легла на руду” комунистима, јер је преношење традиционалних друштвених вредности и породичних традиција потомцима рођеним непосредно пред, током и непосредно после II светског рата (нарочито у периоду 1945-1970) било веома рискантно. То је код тих потомака резултирало у фрагментарним, магловитим и често искривљеним представама о прецима и њиховим друштвеним и политичким вредностима – другим речима, дошло је до прекида еволуције српске грађанске класе. Мали део претходне грађанске класе се одмах помирио са губитком (конфискованих) материјалних добара и добровољно се покорио комунистичким властодршцима. То се не тако ретко дешавало чак и путем проституисања сопствених кћери, или у “бољем” случају њиховом удајом за комунистичке функционере. Новим властодршцима, који нису баш патили од претеране образованости и друштвеног “шлифа”, такви аранжмани су одговарали. Путем њих се долазило до, новој власти наизглед (па и стварно), верних образованих људи са знањем страних језика и правила углађеног друштвеног понашања. То је у почетку комунистичке владавине, до формирања сопствених нових кадрова, све било од користи у спољној трговини, образовању нових дипломатских кадрова, на Универзитету, у Академији наука и научним институтима (Српску православну цркву која никако није била поштеђена од тога, овде остављам по страни). Такви кетмани су и од своје деце крили сопствена убеђења и традиције – а њихова деца и унуци су одрастали заједно са својим привилегованим вршњацима – директним потомцима већином неотесаних и неуких комунистичких узурпатора. Тако се – као нездрави амалгам новог и старог – формирала титовска “Нова класа” али без оног, по аутентичну и здраву грађанску класу неопходног духовног континуитета са прошлoшћу и традицијом. Та некадашња деца из четрдесетих-педесетих година XX века су очеви и мајке садашње пост-титовске анационалне грађанске класе, перјаница и крема “невладиних” организација, као и руководства практично свих политичких странака – а нарочито ДС-а, ЛДП-а, СПС-а, СПО-а, СНС-а, ПУПС-а и чега све још не...

Очекивани изборни резултати

Заједнички изборни капацитет ДС-а са сигурним пратиоцима је око 52% (а биће и врло важно: ко, и како ће збрајати гласове).

Заједничка религија руководстава тих странака је слепо поклоништво богу Мамону и голој сили – прихватање реалности – *how yes no?* Јер, они тачно знају да се не могу сабирати *grandmothers and frogs*. Сви они за манипулисање и заслепљивање бирача веома радо и успешно злоупотребљавају појмове: слобода, владавина законитости, демократија, транспарентност, едукација, прогрес, уз бесмислене паролe типа “ЕУ нема алтернативе”, “И Косово и ЕУ”, које нису ништа друго до безочно изругивање логици и интелигенцији, али – ма како парадоксално – све то има успеха у недовољно опште, а посебно политички, образованом народу, лишеном националне елите која није имала националну грађанску класу као подлогу из које би требало да изникне. Заједнички изборни капацитет ДС-а са сигурним пратиоцима је око 52% (а биће и врло важно: ко, и како ће збрајати гласове). Ма колико они међусобно били у суштини супротстављени – једно их уједињује: власт и корист од ње, а то је врло чврст политички лепак. Важно је нагласити и да они – директно или индиректно – држе под потпуном контролом практично све врсте медија у земљи.

Насупрот њима стоји слабашна национална опозиција: ДСС, СРС и покрет (странка у формирању?) Двери. Колики је њихов изборни капацитет? Бићу “великодушан” и казаћу: уз очекиван висок степен апстиненције, збирно 18%.

Насупрот њима стоји слабашна национална опозиција: ДСС, СРС и покрет (странка у формирању?) Двери. Остаци остатака духовних вредности традиционалне Србије, уз остатке традиционалних вредности грађанске класе и њене свести се могу назрети једино у инертном ДСС-у; остаци традиционалних духовних вредности – у доста хаотичном покрету Двери, а бунта, ината и ратоборности у СРС-у, који у себи обједињује разумљиву, слепу огорченост обичног, малог човека против свих гадости са којима је свакодневно суочен. Колики је њихов изборни капацитет? Бићу “великодушан” и казаћу: уз очекиван висок степен апстиненције, збирно 18%, под условом да сви они, наступајући посебно, прећу цензус – што је једино сигурно за СРС, постаје помало сумњиво за ДСС, док је врло сумњиво за Двери. Извесна шанса националној опозицији за добијање већег процента гласова је у управљању значајног капацитета оштрице предизборне кампање против псеудоопозиције и у раду на активирању и привлачењу за излазак на изборе што је могуће већег броја потенцијалних апстинената – јер се међу

њима налази и највећи резервоар гласова за те странке.

Псеудоопозиција

Та зла коб по националну опозицију – са опортунистичким СНС-ом или без њега – изузетно је вешт потез мајстора, који су формирањем СНС-а за један (можда и дужи?) период избацили из колосека српску националну опозицију.

И пре доласка СНС-а постојала је једна псеудоопозициона странка – ЛДП, али то, очигледно, надлежним “спин-докторима“ није било довољно. ЛДП-у се макар мора признати да има потпуно кохерентну, јасно антитрадиционалну и антинационалну политичку платформу, са којом бирач зна на чему је. СНС је у томе сушта супротност, а баш у томе је у овом тренутку и његова (пред)изборна предност. Та зла коб по националну опозицију – са опортунистичким СНС-ом или без њега – изузетно је вешт потез мајстора, који су формирањем СНС-а за један (можда и дужи?) период избацили из колосека српску националну опозицију. Сигурно је да ти мајстори не живе у Србији, али дугим прстима држе под својом поузданом контролом скоро све дирке на њеној политичко-економској клавијатури. Разбијањем СРС-а, одношењем од ње главнине присталица, привлачењем бирача ДСС-а незадовољних њеним недостатком динамичности и иницијативе, као и привлачењем нешто бирача ДС-а који су по погледима били блиски ДСС-у – изгледа да је оформљено бирачко тело које може донети 30% гласова, и тиме у корену сасећи сваку практичну могућност националној опозицији да оформи владу. Истовремено, СНС може послужити својим творцима (а то нису њени челници, који су у овој игри само марионете), још и као стожер резервне прозападне коалиције за случај (не баш вероватног, али ... ко зна?) фијаска ДС-а на овим изборима.

Једна странка типа СНС-а, вероватно данас у Србији и има толико изгледа за успех, што није ни мало утешно, али – и то је реалност.

Како је могуће објаснити реалност очекивања да ће СНС својом празном реториком и хроничним избегавањем “отварања карата“ успети да привуче тако значајан део (30%) српског бирачког тела? Мислим да се објашњење може наћи и у овом: За разлику од других источноевропских земаља у посткомунистичкој транзицији (овде наглашено

изузимам Албанију, Бугарску и Румунију, које су доста сличне Србији), Србија је у тренутку комунистичког узурпирања власти имала, како бројчано тако и по својој традицији, најнеразвијенију грађанску класу/елиту, која је под комунистима прошла голготу описану на почетку текста. Тога нису биле поштеђене (у већој или мањој мери) ни грађанске класе/елите осталих источноевропских земаља, али њихови “резервоари” су били знатно већи и, вероватно, квалитетнији – па зато ни последице нису тако катастрофалне као у Србији. Осим тога, Србија није – за разлику од Пољске, Чешке, Словачке, Мађарске и балтичких земаља – имала ни племство. Ма са колико презира многи данас гледали на историјску и друштвену улогу племства, никако не треба заборављати оно “noblesse oblige” – јер то није потпуно “исисано из прста”. Не треба заборавити ни то да је од свих набројаних земаља комунизам у Србији био “најаутохтонији”, а и просечни ниво образованости становништва и државне и друштвене организованости Србије био је нижи. Због свих тих разлика и њихових садашњих последица, једна странка типа СНС-а, вероватно данас у Србији и има толико изгледа за успех, што није ни мало утешно, али – и то је реалност. Да ли се с њом треба мирити, и шта даље чинити да се такво стање поправи, требало би да буде предмет даљих дискусија.

Закључак

За спољне и унутрашње снаге супротстављене интересима традиционалне, националне Србије, то ће бити (најмање) “две муве истим ударцем” - успешни избори за владу и успешни избори против опозиције.

У овом тексту сам намерно изоставио помињање, по Србију погубне улоге стварања прве и распада друге Југославије, питање српског народа ван граница државе Србије, НАТО рата против Србије са бомбардовањима и противправним отимањем Србији Косова и Метохије од стране Запада, признавања/непризнавања једностраног проглашења независности Косова, добијања/недобијања суштински бесмисленог статуса кандидата за ЕУ, питања чланства у НАТО-у, претње центрифугалних тенденција/покрета (Војводина, Рашка област – тзв. “Санџак”). Јер – то све јесу питања од веома великог значаја, али она неоспорно изискују и посебна разматрања у светлу предстојећих избора.

Ови, српски избори у 2012. години ће, захваљујући очекиваном успеху псеудоопозиције, припадати изборима ретке врсте: За спољне и унутрашње снаге супротстављене интересима традиционалне, националне Србије, то ће бити (најмање) “две муве истим

Зашто не можемо много очекивати од избора 2012.

Пише: Василије Клефтакис
четвртак, 15 децембар 2011 23:03

ударцем“ – успешни избори за владу и успешни избори против опозиције – а плашим се, биће то и погубни избори по традиционалну, националну Србију, јер ће нова влада у било ком саставу, наставити са спровођењем досадашње “безалтернативне“ политике.